

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

СЪГЛАСУВАНО;
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ
„ИНСПЕКЦИЯ
ЗА ДЪРЖАВЕН ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР“
НА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ
МЕТРОЛОГИЧЕН И ТЕХНИЧЕСКИ НАДЗОР

Главен директор: .....
/Григор Къшов/

*ВХОДЯЩО ОБРАЗОВАТЕЛНО
РАВНИЩЕ - завършено основно образование
СРОК НА ОБУЧЕНИЕ - 5 години
ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ - обучение чрез работа
(дуална система на обучение)
ОРГАНИЗАЦИОННА ФОРМА - клас
ИЗХОДЯЩО ОБРАЗОВАТЕЛНО
РАВНИЩЕ – завършен XII клас
НИВО ПО НАЦИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИОННА
РАМКА (НКР) – 3
РАМКОВА ПРОГРАМА В – ВАРИАНТ В12*

ТИПОВ УЧЕБЕН ПЛАН

ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ С ПРИДОБИВАНЕ НА
ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ
С РАЗШИРЕНО ИЗУЧАВАНЕ НА ЧУЖД ЕЗИК,
ОБУЧЕНИЕ ЧРЕЗ РАБОТА (ДУАЛНА СИСТЕМА НА ОБУЧЕНИЕ)

Утвърден със Заповед № РД09 –

2024 г.

СПЕЦИАЛНОСТ:

код 5250603 „Пристанищна механизация”

ПРОФЕСИЯ:

код 525060 „Монтьор на подемно-транспортна техника”

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 525 „Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни
средства”

София, 2024 г.

I. ГРАФИК НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС

VIII, IX, X клас

I срок – 18 учебни седмици

VIII и IX клас

II срок – 18 учебни седмици

X клас

II срок – 20 учебни седмици,
от които **2 седмици**
за производствена практика

XI и XII клас

I срок – 18 учебни седмици

XI клас

II срок – 22 учебни седмици,
от които **4 седмици** за практическо обучение в
реална работна среда

XII клас

II срок – 13 учебни седмици,
от които **2 седмици** за практическо обучение
в реална работна среда

ВАКАНЦИИ: Съгласно утвърдения от министъра на образованието и науката за конкретната учебна година график.

II. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРЕДМЕТИТЕ И ЧАСОВЕТЕ ПО КЛАСОВЕ И ЕТАПИ НА СРЕДНАТА СТЕПЕН

№	Видове подготовка, учебни предмети/модули	I гимназиален етап					II гимназиален етап					ОБЩО
		Класове				Общо	Класове				Общо	
		VIII	IX	X			VIII – X	XI	XII	XI – XII		VIII – XII
	Учебни седмици	36	36	36	2		36	2	29	2		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Раздел А – задължителни учебни часове												
I.	Общообразователна подготовка											
1.	Български език и литература	144	108	108		360	108		87		195	555
2.	Чужд език – ...	432	216	72		720						720
3.	Чужд език – ...		72	72		144	72		58		130	274
4.	Математика	108	108	72		288	72		58		130	418
5.	Информационни технологии	36	36	18		90						90
6.	История и цивилизации	72	72	126		270						270
7.	География и икономика	36	36	90		162						162
8.	Философия	36	36	72		144						144
9.	Гражданско образование						36		29		65	65
10.	Биология и здравно образование	54	36	72		162						162
11.	Физика и астрономия	54	36	72		162						162
12.	Химия и опазване на околната среда	36	54	72		162						162
13.	Музика	18	18	18		54						54
14.	Изобразително изкуство	18	18	18		54						54
15.	Физическо възпитание и спорт	72	72	72		216						216
II.	Обща професионална подготовка											
1.	Чужд език по професията – ...						72		58		130	130
2.	Здравословни и безопасни условия на труд		18			18						18
3.	Предприемачество	36				36						36
4.	Икономика			36		36						36
	Общо за раздел А	1152	936	990		3078	360		290		650	3728

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Раздел Б - избираеми учебни часове												
III.	Отраслова професионална подготовка											
1.	Теория на професията											
1.1.	Техническо чертане		18			18						18
1.2.	Материалознание		18			18						18
1.3.	Техническа механика		36			36						36
1.4.	Електротехника			18		18						18
1.5.	Електроника			18		18						18
1.6.	Хидравлични и пневматични устройства			36		36						36
1.7.	Безопасност на движението по пътищата						36				36	36
2.	Практика на професията											
2.1.	Учебна практика:											
2.1.1.	Общопрофесионални умения			54		54						54
IV.	Специфична професионална подготовка											
1.	Теория на професията											
1.1.	Автотранспортна техника			18		18	36				36	54
1.2.	Товароподемни механизми			18		18	36				36	54
1.3.	Подемно-транспортна техника						72		29		101	101
1.4.	Електрообзавеждане на подемно-транспортна техника						36				36	36
1.5.	Организация на пристанищната механизация								29		29	29
1.6.	Превоз на товари								11		11	11
1.7.	Безопасна експлоатация и технически надзор на повдигателните съоръжения								11		11	11
2.	Практика на професията											
2.1.	Учебна практика:											
2.1.1.	Автотранспортна техника						36				36	36
2.1.2.	Обслужване и ремонт на подемно-транспортна техника						36				36	36
2.1.4.	Технология на работа с пристанищна механизация						36		18		54	54
2.1.5.	Управление на моторно превозно средство								47	4	51	51
2.2.	Производствена практика				64	64						64
	практическо обучение в реална работна среда						504	140	609	70	1323	1323
V.	Разширена професионална подготовка		180	72		252	72				72	324
VI.	Разширена подготовка								29		29	29
	Общо за раздел Б		252	234	64	550	900	140	783	74	1897	2447

	Общо за раздел А+ раздел Б	1152	1188	1224	64	3628	1260	140	1073	74	2547	6175
Раздел В – факултативни учебни часове												
VII.	Допълнителна подготовка	144	144	144		432	144		124		268	700
	Общо за раздел А + раздел Б + раздел В	1296	1332	1368	64	4060	1404	140	1197	74	2815	6875

III. ЗАВЪРШВАНЕ И УДОСТОВЕРЯВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

- Професионалното образование по този учебен план се придобива след:
  - успешно положен задължителен държавен зрелостен изпит по учебния предмет български език и литература;
  - успешно положен задължителен държавен изпит за придобиване на втора степен на професионална квалификация – по теория и практика на професията „**Монтьор на подемно-транспортна техника**“, специалност „**Пристанищна механизация**“.
- Завършеното професионално образование се удостоверява с диплома за завършено средно образование и свидетелство за професионална квалификация.
- Учениците, успешно завършили XII клас, които не са се явили или не са положили успешно някои от изпитите по т. 3.1. по свое желание, получават удостоверение за завършен втори гимназиален етап на средно образование.
- Държавният изпит за придобиване на степен на професионална квалификация се провежда в две части – по теория на професията и по практика на професията, по национална изпитна програма, утвърдена от министъра на образованието и науката. Организацията и провеждането на държавния изпит за придобиване на професионална квалификация се определят с наредба на министъра на образованието и науката, а съдържанието им – съгласно държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията.
- Придобитата степен на професионална квалификация се удостоверява със свидетелство за професионална квалификация. По свое желание придобилият степен на професионална квалификация може да получи Европейско приложение към свидетелството за професионална квалификация. Формата и съдържанието на документите са определени в Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование (обн., ДВ, бр. 66 от 23.08.2016 г.).
- След завършен XII клас и успешно положен изпит по теория и по практика се придобива правоспособност, както следва:

- машинист на мостови и козлови кранове с товароподемност до 40 тона;
  - машинист на портални кранове с товароподемност до 40 тона;
  - машинист на кранове стрелови тип, монтирани на автомобили или на самоходни или несамоходни шасита с товароподемност до 16 тона;
  - за работа с електрокари и мотокари в предприятията;
  - за управление на моторно превозно средство от категория **В** и категория **С**.
7. Организацията и провеждането на изпита/изпитите за придобиване на правоспособност се определя съгласно наредба, издадена от министъра на образованието и науката и/или нормативни актове на други компетентни органи.
- Придобитата правоспособност се удостоверява с документ за правоспособност (свидетелство за правоспособност или друг документ).
- Условията и редът за издаване на документа за правоспособност се определят от наредба, издадена от министъра на образованието и науката и/или с нормативни актове, издадени от други компетентни органи.

IV. ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

1. Учебният план е разработен на основание на Закона за предучилищното и училищното образование, Закона за професионалното образование и обучение, Наредба № 4 от 2015 г. за учебния план, рамкова програма „В” – вариант В12 и Държавния образователен стандарт (ДОС) за придобиване на квалификация по професията „Монтьор на подемно-транспортна техника“.
2. Разширено изучаваният чужд език продължава в XI и XII клас като чужд език по професията.
3. Задължителните учебни часове по учебните предмети музика и/или изобразително изкуство от раздел А на учебния план може да се използват за обучението за придобиване на професионална подготовка в избираемите учебни часове в раздел Б на учебния план при запазване на общия брой учебни часове в раздели А и Б.
4. Учебни часове в раздел А на учебния план, предвидени за обучение за придобиване на обща професионална подготовка, може да се използват за обучение за придобиване на отраслова и/или специфична професионална подготовка в раздел Б на учебния план, като учебните предмети за придобиване на обща професионална подготовка се предвидят за изучаване в избираемите учебни часове на училищния учебен план до края на степента.

5. Учебните часове, предоставени за разширена професионална подготовка, се разпределят в училищния учебен план за изучаване на учебни предмети/модули, които развиват и усъвършенстват отделни компетентности от общата, отрасловата и/или специфичната професионална подготовка в съответствие с интересите и индивидуалните възможности на учениците и с възможностите на училището в съответствие с ДОС за придобиване на квалификация по професията.
6. В учебните часове за разширена професионална подготовка може да се включат за изучаване учебни предмети/модули с учебно съдържание необходимо за придобиване на правоспособност.
7. Учебните часове, предоставени за разширена професионална подготовка може да се използват и за усвояване на резултати от ученето от ДОС за придобиване на квалификация по професия с по-ниска степен на професионална квалификация в съответствие с интересите на учениците и с възможностите на училището.
8. Учебните часове, предоставени за разширена подготовка, се разпределят в училищния учебен план за изучаване на учебни предмети от общообразователната подготовка в зависимост от интересите на учениците и възможностите на училището.
9. Обучението за придобиване на правоспособност за машинист на товароподемни кранове или за работа с електрокари и мотокари в предприятията, се провежда в зависимост от желанията на учениците и възможностите на училището. Всеки ученик преминава определения брой учебни часове за практическо обучение по управление за всеки вид машина (*Технология на работа*), по която се придобива правоспособност, при спазване на нормативните документи.
10. Учебната практика по управление на моторно превозно средство (МПС) се организира и провежда индивидуално за всеки ученик. Обучението може да започне и в XI клас при спазване на нормативните изисквания за придобиване на правоспособност за управление на МПС от категория **В** и категория **С**.
11. Практическото обучение в XI и XII клас в реална работна среда се организира за ученици, навършили 16 години, съгласно Наредба за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуална система на обучение).
12. Практическото обучение в реална работна среда на учениците в XI и XII клас се организира и провежда през цялата учебна година по график за разпределение на учебното време, но не по-малко от 2 (два) дни в седмицата за XI клас и 3 (три) дни в седмицата за XII клас. Графикът се разработва съвместно от обучаващата институция и фирмите-

партньори и се утвърждава от ръководителите на фирмите-партньори и директора на професионалната гимназия.

13. Практическото обучение в реална работна среда се провежда в предприятието под ръководството на наставник, определен от работодателя, и на учител по професионална подготовка.
14. Практическото обучение в реална работна среда се провежда по учебни програми, разработени в съответствие с резултатите от ученето, определени в Държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия **„Монтьор на подземно-транспортна техника“**. Учебните програми се разработват съвместно от учителите и наставниците и се утвърждават от директора на училището след съгласуване с работодателя.
15. Производствената практика се провежда по учебна програма и график, утвърдени от директора на училището в зависимост от конкретните условия и възможностите за организирането ѝ. Учебната програма и графикът се съгласуват с ръководителя на стопанската организация (предприятие), в която се провежда практическото обучение.
16. Факултативните учебни часове, предоставени за допълнителна подготовка, може да се използват за изучаване на учебни предмети, модули и/или дейности, които училището може да предложи и отговарящи на интересите на учениците.